Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 1 2 2 5 3 1 1 2

JESENSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

Izpitna pola 2

Esej

Sreda, 29. avgust 2012 / 120 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Kandidat dobi dva konceptna lista in dva ocenjevalna obrazca.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.
Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca). Svojo šifro vpišite tudi na konceptna lista.

Izpitna pola vsebuje 15 esejskih naslovov, od katerih izberite enega. Esej naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, kateri esej naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi esej, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.

Pišite **v izpitno polo** z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom. Pred esej prepišite številko in naslov eseja, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek eseja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

© RIC 2012

Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia Scientia Est Potentia

Prazna stran

OBRNITE LIST.

NAVODILA ZA PISANJE ESEJA

Izmed 15 filozofskih naslovov izberite enega in napišite esej, ki naj bo dolg najmanj 600 besed. Bodite pozorni na **analizo ključnih pojmov** (in na problematizacijo njihove samoumevnosti) ter na razlago in **argumentacijo stališč**, ki jih boste v eseju predstavili. Pri razlagi in utemeljevanju uporabite **konkretne primere**, oprite pa se seveda na **filozofske perspektive**, ki ste jih obravnavali na pripravah. V eseju obravnavajte **vsaj dva pogleda** na dani problem. Pri tem se od zdravorazumskega načina, ki niza različna mnenja, poskusite dvigniti do filozofskega premisleka o **temeljih posameznega pogleda**.

Vprašanje stvarnosti

1. Razpravljajte o trditvi: Ker se zavedamo zgolj sveta pojavov, tudi jezik govori zgolj o pojavih.
2. Razpravljajte o trditvi: Svoboden sem, če lahko delujem v skladu s svojimi željami, ne glede na to, kako so moje želje nastale.
3. Razpravljajte o trditvi: Duh je zgolj pojav, materija pa je bistvo.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: Narava človekovega spoznanja govori v prid stališču, da je za resnico bistvena logična skladnost sprejetih prepričanj.
5. Razpravljajte o trditvi: Sprejetje čutnega izkustva in zaznavanja kot edinega temelja spoznanja vodi v skepticizem.
6. Razpravljajte o trditvi: Bistvena razlika med znanostjo in filozofijo je v odnosu do temeljev našega spoznanja - kar znanost predpostavi kot samoumevno, filozofija postavi pod vprašaj.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: V moralnih presojah se ne smemo opirati na kulturo in poglede, ki v njej veljajo, ker moralnost predpostavlja avtonomnost moralnega subjekta.
8. Razpravljajte o trditvi: Zanemarjanje lastnih interesov je nemoralno.
9. Razpravljajte o trditvi: Nesmiselno je pojem dobrega enačiti s pojmom dolžnosti.

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Kaznovanje posameznika je upravičeno, kadar kazen prinese korist večini.
11. Razpravljajte o trditvi: Zaradi človekove narave je razsvetljena diktatura boljša od demokracije.
12. Razpravljajte o trditvi: Če bi bila svoboda samo v odsotnosti posegov države v človekovo zasebnost, bi bili svobodni tudi beduini, ki jim nihče ne prepoveduje, da si poskušajo potešiti žejo z zbiranjem pred presušenim vodnjakom.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Verujoči ne poznajo pravih vzrokov za svoje verovanje.
14. Razpravljajte o trditvi: Kdor zares spozna Boga, uvidi, da ga ne more spoznati.
15. Razpravljajte o trditvi: Iz obstoja zla, moralnega in naravnega, nujno sledi neobstoj Boga.

ŠTEVILKA IN NASLOV ESEJA

Prazna stran

Prazna stran